

Årsrapport 2008
Fylkesnemndene
for
Barnevern
og
Sosiale saker

Innhold

1	<i>Organisasjon</i>	3
1.1	Bemanning i Fylkesnemndene	3
2	<i>Formål</i>	4
2.1	Utvalgene	5
2.2	Barnets talsperson	5
3	<i>Måloppnåelse i 2008</i>	6
3.1	Saker behandlet innen lovens frister	7
3.2	Iverksettelse av nye saksbehandlingsregler	7
3.3	Iverksettelse av den nye tvistemålsloven	8
3.4	Effektiv bruk av nytt saksbehandlingsystem	8
3.5	Likestilling	9
3.6	Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn.....	9
4	<i>Saksutvikling</i>	10
4.1	Rettslig overprøving.....	11
5	<i>Økonomi og regnskap</i>	12
6	<i>Saksstatistikk</i>	13
6.1	Fylkesnemndene samlet	13
6.2	Region øst	14
6.3	Region vest.....	14
6.4	Region nord.....	15
6.5	Region Oslo og Akershus	15

1 Organisasjon

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker er uavhengige forvaltningsorganer opprettet med virkning fra 1.januar 1993. Fylkesnemndene er hjemlet i lov om sosiale tjenester kapittel 9 og er administrativt underlagt Barne- og likestillingsdepartementet.

Fylkesnemndene er vedtaksmyndighet i de såkalte tvangssakene etter barnevernloven og i saker som gjelder tvangsplassering etter sosialtjenesteloven. Sakene etter barnevernloven utgjør den klart største andel av fylkesnemndenes arbeidsoppgaver. Fylkesnemnda i Oslo og Akershus avgjør i tillegg saker for hele landet etter lov om smittevern.

Det er opprettet 12 fylkesnemnder som til sammen dekker alle landets fylker. Disse var i 2008 organisert i regionene Oslo og Akershus, Nord, Øst og Vest.

1.1 Bemanning i Fylkesnemndene

Pr desember 2008 var det 47 fast ansatte fylkesnemndsledere og 36 fast ansatte administrasjonsansatte fordelt i regionene som følger:

- Nord åtte nemndsledere og seks administrasjonsansatte
- Vest 16 nemndsledere og elleve administrasjonsansatte
- Øst 13 nemndsledere og tolv administrasjonsansatte
- Oslo og Akershus ti nemndsledere og syv administrasjonsansatte

Fylkesnemndene har i 2008 hatt mange tilsatt i tidsavgrensede vikariater og engasjementer.

2 Formål

Fylkesnemndene ble opprettet med intensjon om å styrke rettssikkerheten for barn og foreldre ved å etablere et avgjørelsesorgan som var uavhengig av barnevernet for øvrig.

Fylkesnemndene er uavhengige i den forstand at departementene (Barne- og likestillingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet) verken har instruksjons eller omgjøringsmyndighet i den enkelte sak.

En vanlig nemnd ledes av en fylkesnemndsleder. Fylkesnemndslederen skal ha juridisk utdanning og erfaring tilsvarende det som kreves for å tjenestegjøre som dommer. Med seg har fylkesnemndslederen et medlem fra et sakkyndig utvalg og et medlem fra et alminnelig utvalg. Hvis sakens kompleksitet krever det, kan nemnda settes med to alminnelige og to sakkyndige medlemmer. Det at sakkyndig medlem deltar i avgjørelsen og ikke bare avgir muntlig eller skriftlig redegjørelse, bidrar til å fremme nemndenes kvalitet og legitimitet.

Vedtak i fylkesnemndene kan bringes videre til domstolene for rettslig prøving. Partene må reise sak innen to måneder fra vedtak ble avsagt.

Saksbehandlingen i fylkesnemnda foregår i stor grad på samme måte som i en domstol. Det er muntlige forhandlinger, og kommunen og de private partene møter med advokat. For vitneplikt, vitneførsel og plikt til å legge frem dokumentbevis, gjelder tvistemålslovens regler så langt de passer.

2.1 Utvalgene

I den enkelte sak skal fylkesnemnda bestå av en fylkesnemndsleder, ett medlem fra det alminnelige utvalget og ett medlem fra ett av de respektive fagkyndige utvalgene. Sosial- og helsedepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet godkjenner de fagkyndige medlemmer for inntil en fireårsperiode. De fagkyndige utvalgene består i hovedsak av psykologer og barnevernspedagoger/sosionomer. Det er utvalg for barnevernssakene og for russakene, og godkjenningen gjelder for hver fylkesnemnd. Tabellen under viser fordelingen av de sakkyndige medlemmene i hver region.

Fagkyndige medlemmer i 2008	Region nord	Region vest	Oslo og Akershus	region øst
Psykologer	56	112	59	105
Psykiatere	0	9	6	9
Barnevernspedagoger/ Sosionomer	36	91	55	63
Spesialpedagoger	3	8	5	6
Andre	2	5	3	1
Totalt	97	225	128	184

I tillegg er det opprettet et landsdekkende sakkyndig utvalg for saker etter sosialtjenesteloven. Til å behandle saker etter lov om vern mot smittsomme sykdommer, er det opprettet et eget utvalg på 8 sakkyndige.

Medlemmer av det alminnelige utvalget oppnevnes av Barne- og likestillingsdepartementet for en fireårsperiode. Siste fireårsperiode utløp ved utgangen av 2008, og nye medlemmer er klare for det alminnelige utvalget fra 01.01.09.

2.2 Barnets talsperson

En talsperson skal være barnets talerør i saken. Ordningen med talsperson ble innført 01.01.94. Barn over 7 år og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i sak som berører ham eller henne. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Det er kommunene som har kommet med forslag til det utvalg av talspersoner som fylkesnemndene benytter.

3 Måloppnåelse i 2008

Fylkesnemndas hovedmål i disponeringsbrevet for 2008 var god, forsvarlig og effektiv saksbehandling.

Hovedmålet hadde følgende styringsparametre:

- Andel saker som behandles innen lovens frister
- Iverksettelse av nye saksbehandlingsregler for fylkesnemndene
- Iverksettelse av den nye tvisteloven
- Effektiv bruk av nytt saksbehandlingssystem

3.1 Saker behandlet innen lovens frister

Saker skal etter loven behandles så raskt som mulig og helst innen fire uker. Helt fra opprettelsen i 1993 har saksbehandlingstiden ligget betydelig over dette. Manglende kapasitet i barnevernstjenesten, hos advokatene og i fylkesnemndene selv, er historisk noen av årsakene til den lange saksbehandlingstiden. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for 2008 var 66,2 dager på landsbasis en nedgang på 11,1 dager fra gjennomsnittet i 2007

Nemnd	Saksbehandlingstid, kalenderdager ¹	
	2007	2008
Region nord	78,7	74,8
Nordland	68,3	70,6
Troms og Finnmark	61,9	62,1
Trøndelag	97,5	85,9
Region øst²	68,1	57,0
Buskerud og Vestfold	59,4	57,1
Oppland og Hedmark	76,1	59,2
Østfold	60,1	52,2
Telemark	72,7	61,9
Region vest	89,6	74,9
Agder	67,5	62,5
Hordaland og Sogn og Fjordane	92,6	74,1
Møre og Romsdal	64,3	75,5
Rogaland	107,8	81,8
Oslo og Akershus	72,5	58,5
Totalt	77,3	66,2

Det ble opprettet fem nye faste stillinger som nemndsleder og to stillinger som administrasjonsansatt fordelt på 1,25 årsverk i fylkesnemndene i 2008. I tillegg ble det tilsatt åtte nemndsledere og to i administrasjonen i midlertidige stillinger.

3.2 Iverksettelse av nye saksbehandlingsregler

Fra 1. januar 2007 ble reglene for sammensetningen av fylkesnemnda endret. I den enkelte sak skal fylkesnemnda bestå av nemndsleder, ett medlem fra det alminnelige utvalg og ett fra et sakkyndig utvalg. Når sakens vanskelighetsgrad gjør det nødvendig, kan nemndsleder beslutte at nemnda skal bestå av to medlemmer fra det alminnelige utvalget og to fra det

¹ Fra saksbehandlingssystemet Sakarias: gjennomsnittlig antall dager fra mottaksdato til første dag av forhandlingsmøte

² Oslo og Akershus fikk status som egen region i 2008, og tallene for 2007 og 2008 er ikke helt sammenlignbare for Region øst.

fagkyndige utvalget i tillegg til nemndsleder. Dersom partene samtykker, kan nemndsleder avgjøre saker alene når hensynet til en betryggende saksbehandling ikke er til hinder for det.

Når saken gjelder krav om endring i forhold til et tidligere vedtak eller dom, kan nemndsleder avgjøre saken alene dersom dette er ubetenkelig sett hen til sakens tema, vanskelighetsgrad, behovet for fagkyndighet, og hensynet til en forsvarlig behandling.

De nye reglene for fylkesnemndas sammensetning legger opp til en mer differensiert og sakstilpasset ordning enn det som fulgte av de tidligere reglene. Hovedformålet med endringene har vært å tilpasse nemndas sammensetning til de reelle behov i saken uten at partenes rettsikkerhet svekkes.

Erfaringene med lovendringene knyttet til fylkesnemndas sammensetning i den enkelte sak er gode, og samsvarer med det som var lovgivers intensjoner. Den nye hovedregelen om at nemnda skal være sammensatt med 3 medlemmer og ikke 5 som tidligere, har også bidratt til effektivisering. De nye reglene for fylkesnemndas sammensetning i den enkelte sak har også i noen grad forenklet sekretariatsfunksjonene.

3.3 Iverksettelse av den nye tvistemålsloven

Den nye tvisteloven ble innført i fylkesnemndene 01.01.2008.

Det har vært gjennomført interne kurs for innføring av ny tvistelov, samt utarbeidet nye saksbehandlingsregler som er sendt ut til alle kommuner og advokater som har saker i nemndene. Det er innført egne fagdager for nemndslederne hvor aktuelle faglige tema blir tatt opp. Det har vært gjennomført eget kurs for talspersoner og regionleder har deltatt på møte i Juridisk Forum i Oslo for å gi informasjon om nemndas praktisering av den nye tvisteloven.

3.4 Effektiv bruk av nytt saksbehandlingssystem

Det nye saksbehandlingssystemet Sakarias ble innført for fylkesnemndene i 2006. Innføringen av det nye systemet var begrunnet ut fra et ønske om å bedre nemndenes oppgaveløsning ved å tilrettelegge for bruk av ny og moderne informasjonsteknologi. Saksbehandlingssystemet er i 2008 videreutviklet i forhold til maler, og det er installert nye og forbedrede versjoner.

Effektivitetsgevinster var ventet i to hovedkategorier: Kvalitetsøkning i produkt og service, samt økt produktivitet i form av tids-, kostnad og arbeidsbesparelser. Sakarias benyttes

effektivt i alle nemnder i samsvar med forutsetningene for innføringen av det nye systemet. Den felles edb-plattformen har vist seg sårbar med driftsavbrudd, treghet i systemet m.m. Sakarias kan gjøres mer brukervennlig, og systemet har et potensial for forenkling og effektivisering.

3.5 Likestilling

Det fremgår av likestillingsloven at arbeidsgiver skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor sin virksomhet. For Fylkesnemndene var stillingene inkludert vikariater og engasjementer besatt på følgende måte ved utgangen av 2008.

Administrative stillinger	Fylkesnemndslederstillinger
40 kvinner	35 kvinner
En mann	24 menn

Som det fremgår over, er det for fylkesnemndslederstillingene ansatt i underkant av 60 % kvinner. Fylkesnemndslederne har lik avlønning.

I administrasjonen er det nesten bare ansatt kvinner. For å fremme likestilling innen virksomheten, er det i nye stillingsannonser spesielt oppfordret menn til å søke. Aktuelle mannlige kandidater har ikke tatt imot tilbud eller ikke nådd opp i konkurransen om ledige stillinger.

Det er videre faste rutiner for sammensetning av nemndene i den enkelte sak, slik at begge kjønn er representert. I vanlige saker (nemndsleder + to nemndsmedlemmer) er fordelingen 2-1, i utvidete saker (nemndsleder + fire nemndsmedlemmer) 3-2. Det er bare ved forfall og hasteinnkalling av nye medlemmer at denne fordelingen fravikes.

3.6 Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn

Ved utgangen av 2008 var det ansatt én person med innvandrerbakgrunn i fylkesnemndene. Det er lagt til grunn at arbeidsstyrken i størst mulig grad skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. I stillingsannonser er personer med innvandrerbakgrunn spesielt oppfordret til å søke. Aktuelle kandidater har ikke nådd opp i konkurransen om ledige stillinger.

4 Saksutvikling

Fylkesnemndene har over de siste år hatt stor økning i saker til behandling. Fra opprettelsen i 1993 var det lenge en jevn stigning i antall saker til behandling, men i de siste fire år har imidlertid denne utviklingen akselerert. Oslo og Akershus er landets største fylkesnemnd og ble skilt ut fra Region øst i 2008. Regionen ble opprettet som følge av et lokalt ledelsesbehov. I oversikten over prosentvis endring er Oslo og Akershus inkludert i Region øst for å ha sammenlignbare tall for perioden.

Antall innkomne saker					
	2004	2005	2006	2007	2008
Region øst	1474	1536	1633	1775	1206
Region vest	948	961	1109	1207	1350
Region nord	548	637	682	708	784
Region Oslo og Akershus					792
Totalt alle regionene	2970	3134	3424	3690	4132

Prosentvis endring					
	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2004-2008
Region øst	4 %	6 %	9 %	12 %	36 %
Region vest	1 %	15 %	9 %	12 %	42 %
Region nord	16 %	7 %	4 %	11 %	43 %
Region Oslo og Akershus³					
Totalt alle regionene	6 %	9 %	8 %	12 %	39 %

Som det fremgår av tabellen er det over perioden totalt sett noe høyere vekst i saksinngangen i regionene nord og vest enn i region øst, men veksten er høy i alle regionene.

³ Inkludert i Region øst

4.1 Rettslig overprøving

Saker som avgjøres ved realitetsavgjørelse i fylkesnemnda, kan bringes videre til domstolene for rettslig prøving. 681 vedtak med realitetsavgjørelse av totalt 2090 ble i 2008 brakt videre til domstolene. I 2007 ble 542 av 1740 vedtak brakt videre til domstolene. Fordelingen pr nemnd var som følger:

	Rettslig prøving		Realitetsavgjørelse		Andel avgjørelser brakt inn for rettslig prøving	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Nordland	32	32	100	117	32 %	27 %
Troms og Finnmark	34	40	108	135	31 %	30 %
Trøndelag	48	67	125	172	38 %	39 %
Buskerud og Vestfold	58	94	208	279	28 %	34 %
Oslo og Akershus	96	109	314	379	31 %	29 %
Oppland og Hedmark	37	50	105	138	35 %	36 %
Østfold	25	35	117	144	21 %	24 %
Telemark	24	29	73	77	33 %	38 %
Agder	21	42	92	125	23 %	34 %
Hordaland og Sogn og Fjordane	49	69	183	217	27 %	32 %
Møre og Romsdal	32	32	102	95	31 %	34 %
Rogaland	86	82	213	212	40 %	39 %
Total	542	681	1740	2090	31 %	33 %

5 Økonomi og regnskap

Budsjettpostene og regnskapet for 2008 fordeler seg slik følgende tabell viser:

	<i>Saldert budsjett 2008</i>	<i>Regnskapsført 2008</i>	<i>Resultat</i>
Driftsutgifter	70 444 599	76 090 390	- 5 645 791
Saksutgifter	32 894 439	29 408 807	3 485 632
Sentral administrasjon	8 094 962	3 416 291	4 678 671
Inntekter	0	- 1 509 646	1 509 646
Totalt	111 434 000	107 405 842	4 028 158

Endringer foreslått i Ot. prp. nr. 76 og som ble innført 01.01.2007, innebar blant annet at nemndene i den enkelte sak som hovedregel skal bestå av nemndsleder, et alminnelig medlem og et fagkyndig medlem. Utvidet nemnd med to sakkyndige og to lege medlemmer skal bare benyttes i tilfeller der sakens karakter eller vanskelighetsgrad tilsier det. I budsjettet for 2008 var det lagt til grunn at 75 % av sakene som ble behandlet av nemnd med forhandlingsmøte skulle gå for vanlig nemnd og 25 % for utvidet nemnd. Det har vist seg at bare 8 % av sakene gikk for utvidet nemnd, og innsparingen her, samt store overføringer fra 2007, er hovedårsakene til mindreforbruket i 2008.

Som følge av økningen i antall saker ble fylkesnemndene styrket med fem faste stillinger og flere tidsbegrensede stillinger i 2008. En utvidelse av denne størrelsesorden er tidkrevende, og flere av stillingene ble besatt senere enn forventet. Midler overført til 2009 vil i stor grad bli benyttet til de nyopprettede stillingene.

6 Saksstatistikk

Tabellene 6.1 – 6.5 viser saksstatistikk fordelt på prosessstype og sammensetning til fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker.

- FOR er prosessstypen og står for forhandlingsmøte med parter. Forhandlingsmøte kan holdes av nemndsleder alene, i vanlig nemnd eller i utvidet nemnd.
- Prosessstypen MUF står for møter uten forhandling.
- Nemndsleder avgjørelse er skriftlig saksbehandling av nemndsleder alene.

6.1 Fylkesnemndene samlet

	2006 ⁴	2007 ⁵	2008 ⁶
Ubehandlede saker ved periodens slutt	483	495	460
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse⁷ - derav:	1538	1740	2090
Klagebehandling av akuttvedtak	0	2	379
Nemndsleder FOR	0	31	35
Nemndsleder MUF	0	5	1
Nemndsleder avgjørelse	350	357	406
Full nemnd	1132	330	102
Vanlig nemnd	2	957	1163
Vanlig nemnd MUF	54	58	4
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	1172	1330	1469
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	326	565	609

⁴ Kilde: Regionenes årsmelding for 2006

⁵ Kilde: Saksbehandlingssystemet Sakarias

⁶ Kilde: Saksbehandlingssystemet Sakarias

⁷ Det er antall vedtak som er fattet, enten forenklete saker eller saker med forhandlingsmøte (inkludert klagesaker)

6.2 Region øst

	2006	2007	2008
Ubehandlede saker ved periodens slutt	120	112	118
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	488	503	638
Klagebehandling av akuttvedtak	0	0	112
Nemndsleder FOR	0	2	6
Nemndsleder MUF	0	2	0
Nemndsleder avgjørelse	125	101	121
Full nemnd	362	79	17
Vanlig nemnd	1	300	382
Vanlig nemnd MUF	0	19	0
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	334	365	412
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	98	138	151

6.3 Region vest

Region vest	2006	2007	2008
Ubehandlede saker ved periodens slutt	184	175	181
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	438	590	649
Klagebehandling av akuttvedtak	0	0	124
Nemndsleder FOR	0	17	20
Nemndsleder MUF	0	1	0
Nemndsleder avgjørelse	106	125	118
Full nemnd	331	137	32
Vanlig nemnd	1	294	352
Vanlig nemnd MUF	0	16	3
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	388	437	490
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	131	193	206

6.4 Region nord

Region nord	2006	2007	2008
Ubehandlede saker ved periodens slutt	110	114	98
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	344	333	424
Klagebehandling av akuttvedtak	0	2	72
Nemndsleder FOR	0	8	4
Nemndsleder MUF	0	0	1
Nemndsleder avgjørelse	76	81	117
Full nemnd	214	34	11
Vanlig nemnd	0	196	219
Vanlig nemnd MUF	54	12	0
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	137	169	246
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	⁸	133	129

6.5 Region Oslo og Akershus

Oslo og Akershus	2006	2007	2008
Ubehandlede saker ved periodens slutt	69	94	63
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	268	314	379
Klagebehandling av akuttvedtak	0	0	71
Nemndsleder FOR	0	4	5
Nemndsleder MUF	0	2	0
Nemndsleder avgjørelse	43	50	50
Full nemnd	225	80	42
Vanlig nemnd	0	167	210
Vanlig nemnd MUF	0	11	1
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	313	359	321
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	97	101	123

⁸ Endringer i saksbehandlingssystemet medfører at tall for 2006 for Region nord er ufullstendige